

CHONDROMALACIA PATELLAE

DIAGNOSE: M22.4

GENERELLE BEMÆRKNINGER:

Er en meget hyppig henvisningsdiagnose, især for unge kvinder med mere diffuse knæ smerter, relaterede til belastninger på flekteret knæ, som cykling, løb og trappegang.

Ved nøjere udredning, der inkluderer anamnese, klinisk undersøgelse og de standardiserede røntgenundersøgelser, vil man dels få udskilt sygdomme, der er lokaliseret helt andre steder (referred pain-syndrom), dels få udskilt en række mere eller mindre veldefinerede pato-anatomiske grupper af patella- og peripatellare lidelser.

Grupperingen har det formål, at behandlingen af flertallet giver gode resultater, således at antallet af tilfælde, der bliver tilbage i gruppen "idiopatisk chondromalaci" (i realiteten dem, man ikke har nogen rigtig behandling at tilbyde) reduceres mest muligt.

Nogle tilfælde af referred pain-syndrom:

- Hoftelidelser, især hos børn
- L3 discusprolaps
- Neurologiske sygdomme, f.eks. tumor i medulla
- Gynækologisk sygdom (n. obturatorius)

PATELLALIDELSER

1. **Malalignment-syndromer:**
2. **Recidiverende habituelle patellaluksationer.**

Har dysplastisk lateral femurkondyl og patella lateraliseret på skyline-billeder. Ofte patella alta og stor Q-vinkel. Patella kan ofte føres ud over kondylen på let flekteret knæ.

3. **Recidiverende habituelle sublaksationer.**

Kan være sequelae efter primær traumatisk luksation med slap medial kapsel. Der vil ofte være følge efter osteokondrale frakturer langs mediale rand eller spidsen af patella, er på forsiden af laterale femurkondyl samt fissurer i patellas og laterale femurkondyls brusk.

4. **Lateraliseret patella (skyline)**
5. **Lateral kompressionssyndrom**

Patella kippet lidt, Q-vinkel kan være normal, måske lidt højtstående patella og lidt flad lateral femurkondyl. Der er ømhed ved tryk distalt lateralt på patella, og man kan få indtryk af crepitation fra klemt synovialis her.

Andre lidelser.

6. **Jumpers knee** (distinkt ømhed ved ligamentum patellae's insertion på distale pol af patella).
7. **Refleksdystrofi** (f.eks. efter tidligere operationer eller fald på patella).
8. **Osteochondritis dissecans** i patella (ses på skyline-billedet).
9. **Patello-femoral artrose.**
10. **Peripatellare lidelser**
11. **Medial plica** (kan af og til føles).
12. **Runners knee** (irritation lokaliseret, hvor tractus ileotibialis glider mod laterale femurkondyl).
13. **Pes anserinus bursitis.**

CHONDROMALACIA PATELLAE

1. **"Overbelastning"**
2. **Regulære chondromalacia**, hvor der især i begyndelsen ved artroskopi kan ses lokaliseret blød brusk (stad. 0), en boble (stad. 1), som der ved stad. 2 er "gået hul på". Større tjavsede områder vil pga. afstødt brusk give anledning til ansamling.
3. **Optræder senere end haemarthron og kan skyldes:**

Menisklæsion alene eller sammen med læsion af ledbånd.

Evt. lokaliseret ømhed noteres. Ømhed af ligamenttilhæftning kan blokeres diagnostisk og i forbindelse med undersøgelse for sidestabilitet.

Rotationssmerter er uden diagnostisk værdi.

Smertebetinget ekstensionsdefekt ses f.eks. ved både :

- større menisklæsion
- partielle og totale ledbåndslæsioner
- isoleret læsion af korsbånd
- kapsellæsion

Ingen ansamling:

- Ved tvivl om stabiliteten indlægges til undersøgelse i narkose.
- Kan man klinisk udelukke større læsioner, kontrolleres pt. evt. ambulant 5-7 dage senere og behandles indtil da med testudo og krykkestokke.